

N:o 52.

Uppläst och godkänd hos Första Kammaran den 6 maj 1896.
Andra Kammaran den 7 —

Riksdagens skrifvelse till Konungen, angående vissa föreskrifter rörande försäljning af konstgjorda gödningsämnen och beredda foderämnen.

(Första Kammarans Tillfälliga Utskotts (n:o 2) utlåtande n:o 9).
(Andra Kammarans Tillfälliga Utskotts (n:o 3) utlåtande n:o 8).

Till Konungen.

I en inom Riksdagen väckt motion har framhållits behovet af stadganden i fråga om obligatorisk kontroll å till salu hållna konstgjorda gödningsämnen och beredda fodermedel.

Till stöd för härutinnan väckt förslag har anförts, bland annat, att ifrågavarande ämnen i sin egenskap af hjälpmedel vid jordbruket intoge ett framstående rum och vunnit stor spridning; att emellertid ganska ofta mot desamma uttalats ett misstroende, som i de flesta fall varit förorsakadt af deras underhålliga eller rent af förfalskade beskaffenhet, hvaremot man nästan omöjligen kunde skydda sig; att tillfälle till kontroll å de kemiska stationerna väl funnes, men att kontrollen vore förenad med svårigheter och tidsutdrägt; att nu gällande lagstiftning icke beredde en bedragen köpare möjlighet att af säljaren utfå nöjaktig ersätt-

ning för sina förluster i följd af bedrägeriet; att behovet af en lagstiftning till jordbrukarens skydd i förevarande hänseende därför vore oafvisligt; att under de senare åren lagar i ämnet blifvit inom flera länder dels utfärdade och dels förberedda; samt att öfverallt, der sådan lagstiftning införts, densamma ansetts hafva verkat nyttigt, i synnerhet genom stränga straffbestämmelser.

Vid ett under nästlidna år hållet möte med hushållningssällskapens ombud förevaro till behandling dels en framställning med enahanda syfte som ofvannämnda motion, dels ock en hemstallan från landtbruksstyrelsen till ombuden angående väckt fråga om införande i lagstiftningen af bestämmelser om obligatorisk kontroll af gödningsämnen, fodermedel och utsädesvaror. Enhälligt biträdades af ombuden den mening, att en kontroll å dessa varor vore synnerligen behöflig, att den ej kunde åstadkommas på frivillighetens väg, samt att redan befintliga lagbestämmelser vore otillräckliga.

Att handeln med och förbrukningen af konstgjorda gödnings- och foderämnen i vårt land tagit en mycken stor utsträckning, framgår af den officiella statistiken. Enligt denna statistik och särskildt inhemtade upplysningar hafva under år 1894 konstgjorda gödningsämnen till riket införts för ett värde af omkring $5\frac{1}{2}$ millioner och inom riket tillverkats för vid pass 5 millioner eller tillsammans omkring $10\frac{1}{2}$ millioner kronor, medan utförseln — hufvudsakligen sillguano — icke ens uppgått till värde 900,000 kronor. Af fodermedel hafva oljekakor och kli samma år införts till värde af nära $5\frac{3}{4}$ millioner kronor, hvarjemte i landet tillverkats oljekakor för ett värde af 800,000 kronor. Sammanlagda värdet af dessa fodermedel utgör mer $6\frac{1}{2}$ millioner kronor, hvartill bör läggas det af statistiken ej uppgifna, men antagligen till ett par millioner kronor uppgående värdet af inhemskt kli. Utförseln af fodermedel har endast motsvarat ett värde af ungefär 200,000 kronor.

Ehuru Riksdagen icke kan närmare uppgifva, i hvilken utsträckning underhaltiga eller rent af förfalskade konstgjorda gödnings- och foderämnen förekomma i handeln, synes dock af erhållna upplysningar framgå, att, om äfven något gynsamare förhållanden råda å vissa håll, såsom å orter, der tillvaron af en kemisk station underlättar upptäckandet af underslef, i trakter, der hushållningssällskapen särskildt befordra och understödja undersökningars verkställande samt der inköpen ske från inhemska fabriker, vid hvilka köpare i regel behandlas redbart, större eller mindre missbruk likväl ingalunda äro sällsynta i öfriga delar af riket, särdeles å de från nämnda stationer och fabriker mera af-

lägsna handelsplatser. Man saknar icke heller exempel på att till och med i handeln förekommande inhemska klivaror vid undersökning befunnits i så hög grad uppblandade med förmalda, mer eller mindre giftiga ogräsfrön och andra föroreningar, att de förklarats odugliga till kreaturens utfodring eller åtminstone endast med varsamhet och i mindre myckenhet kunnat användas dertill.

Med hänsyn till hvad sålunda anförts och då härtill kommer, att anställande af prof vid inköp af varorna ofta underlättes och ej heller kan med lätthet ske på ett betryggande sätt, synes statens ingripande för ett bättre ordnande af handeln med dessa ämnen vara påkalladt.

Att låta genom en af staten bestämd myndighet verkställa undersökning å varorna, så att hvarje säck eller kärl med konstgjorda gödningsämnen eller beredda fodermedel blefve försedd med ett af den kontrollerande myndigheten anbragt märke, torde vara en för långt drifven omsorg. Dertill kräfdes undersökning af hvarje sådant från utlandet infördt kärl eller säck likasom närvaro af den kontrollerande myndigheten vid ifyllandet och plomberandet af hvarje kärl eller säck, deri inhemska vara af ifrågavarande slag skulle försändas. Kostnaden härför, som gifvet måste öka priset och således i sista hand drabba köparen, kunde ej annat än blifva betydlig.

En så långt gående kontroll synes ej heller nödig. På sätt såväl landtbruksstyrelsen som hushållningssällskapens ombud antagit, torde erforderlig trygghet vinnas, derest säljaren förpligtas att — med undantag för obetydliga partier — å faktura och kolli anbringa en förklaring angående varans namn och beståndsdelar samt hans ansvar för uppgiftens rättighet. En art af offentlig kontroll vore härigenom vunnin; och i händelse säljarens uppgift visade sig oriktig, borde han vara saken till ansvar för bedrägeri och skyldig att ersätta den skada, som vållats köparen.

Riksdagen anhåller därför, det täcktes Eders Kongl. Maj:t taga under öfvervägande, om och huruledes vid handel med konstgjorda gödningsämnen och beredda fodermedel säljaren må förpligtas att alltid med ansvar för uppgiftens rättighet angifva varans namn och beståndsdelar, äfvensom att Eders Kongl. Maj:t måtte för Riksdagen framlägga förslag till den lag, som må finnas erforderlig.

Stockholm den 7 maj 1896.

Med undersåtlig vördnad.
